Lakialoite LA 2/2020 vp

Ville Tavio ps ym.

Lakialoite laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Ehdotetaan lainmuutosta Suomen kansalaisuuden saamisen ehtojen tiukentamiseksi siten, että yleinen asumisaikavaatimus Suomen kansalaisuutta haettaessa nostetaan kymmeneen vuoteen.

Ehdotettu muutos koskee sekä yhtäjaksoista asumisaikaa että kerättyä asumisaikaa. Samalla kumotaan kansalaisuuslain pykälät asumisaikaedellytyksestä poikkeamisesta kielitaitoedellytyksen täyttyessä, kansainvälistä suojelua saavan tai tahtomattaan kansalaisuudettoman osalta tehtävistä poikkeuksista ja Suomen kansalaisen puolison osalta tehtävistä poikkeuksista.

PERUSTELUT

Suomessa kansalaisuudenmyöntämispolitiikka on moniin muihin eurooppalaisiin maihin verrattuna löyhää. Esimerkiksi Itävallassa, Tanskassa ja Saksassa kansalaisuutta voi hakea vasta pidemmän maassa olon jälkeen. Monessa maassa tosin voidaan myöntää lievennyksiä lähtökohtaiseen vaatimukseen joko onnistuneen integroitumisen tai kansainvälisen suojelun perusteella. Suomessakin kansainvälistä suojelua saava henkilö voi hakea kansalaisuutta muita aiemmin.

Suomessa kansalaisuuden hakijan katsotaan kansalaisuuslain (359/2003) 13 §:n mukaan asuneen maassa riittävän kauan, jos yhtäjaksoista asumista Suomessa on kertynyt viimeksi kuluneet viisi vuotta keskeytyksettä tai jos hakija on asunut Suomessa yhteensä seitsemän vuotta 15 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Ensin mainittua kutsutaan yhtäjaksoiseksi asumisajaksi ja jälkimmäistä kerätyksi asumisajaksi. Kerätyn asumisajan kohdalla mainituista seitsemästä vuodesta on viimeiset kaksi vuotta täytynyt asua Suomessa keskeytyksettä.

Kansalaisuuslakiin on kirjattu erinäisiä poikkeuksia. Esimerkiksi kansainvälistä suojelua saava henkilö voi saada kansalaisuuden jo neljän vuoden Suomessa asumisen jälkeen.

Jos Suomeen muuttaneelle ulkomaalaiselle myönnetään Suomen kansalaisuus, pitäisi kansalaisuuden olla saavutus, joka ansaitaan toteutuneella ja todistettavissa olevalla kotoutumisella. Uuteen kotimaahan ja yhteiskuntaan sopeutuminen voi viedä monta vuotta, ja kielitaidon kehittyminen, joka on hidas prosessi, vaikuttaa siihen suuresti. Kokonaisvaltaisen ja pitkäjänteisen kotoutumisen vaatiminen myös kannustaa maahanmuuttajaa näkemään vaivaa oman kotoutumisensa eteen, kun hän tietää, ettei uuden asuinmaan kansalaisuutta voi saada nopeasti.

Valmis
5.1

Lakialoite LA 2/2020 vp

Kansalaisuuden saamista on Suomessa vuosien varrella helpotettu. Syyskuussa 2011 astui voimaan kansalaisuuslain muutos, jonka myötä kansalaisuutta haettaessa yleisesti vaadittava asumisaika lyheni kuudesta vuodesta viiteen vuoteen. Seuraavana vuonna eli 2012 kansalaisuushakemusten määrä odotetusti kasvoi ja hyväksyttyjen kansalaisuushakemusten lukumäärä on pysynyt korkeana.

Kansalaisuuksien myöntämisessä ennätysvuosi on 2017, jolloin Suomen kansalaisuuden sai yhden vuoden aikana 12 219 Suomessa vakinaisesti asunutta ulkomaiden kansalaista. Vuonna 2018 kansalaisuus myönnettiin yli 9 200 ulkomaalaiselle. Suurimmat Suomen kansalaisuuden saajien ryhmät olivat Venäjän, Somalian ja Irakin kansalaiset.

Hyväksyttyjen hakemusten vuotuiset määrät ovat väestörakenteellemme huomattavia, kun otetaan huomioon Suomen asukasluku ja kantaväestön vähäinen syntyvyys.

Ulkomaalainen voi ensimmäisten Suomessa asumiensa vuosien aikana tehdä sellaisia rikoksia, joihin liittyen hänen syyllisyytensä käy ilmi vasta myöhemmin, kun kansalaisuus on jo haettu ja myönnetty. Asumisaikavaatimuksen pidentäminen edistäisi sitä, että hakija tunnetaan paremmin.

Suomen on kansalaistamispolitiikassaan huolehdittava ensinnäkin siitä, että ulkomaalainen voi saada kansalaisuuden vain ansaitusti, ja toiseksi siitä, että kansalaisuuden saamisen ehdot eivät ole vertailukelpoisia maita väljempiä. Kansalaisuuden saamista ei pidä ajatella sellaisena asiana, joka yksinään riittää tukemaan ulkomaalaisen yhteenkuuluvuutta uudessa kotimaassa ja yhteiskunnassa. Asumisaikavaatimusta pitää tiukentaa ja samalla pitää kumota kansalaisuuslain pykälät asumisaikaedellytyksestä poikkeamisesta kielitaitoedellytyksen täyttyessä, kansainvälistä suojelua saavan tai tahtomattaan kansalaisuudettoman osalta tehtävistä poikkeuksista ja Suomen kansalaisen puolison osalta tehtävistä poikkeuksista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kansalaisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kansalaisuuslain (359/2003) 18 a, 20 ja 22 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 a § laissa 579/2011, 20 § laissa 327/2009 ja 22 § osaksi laissa 579/2011, sekä

muutetaan 13 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

13 §

Kansalaistamisen yleiset edellytykset

Ulkomaalaiselle myönnetään hakemuksesta Suomen kansalaisuus, jos hakemusta ratkaistaessa:

— —

2) hänen varsinainen asuntonsa ja kotinsa on ja on ollut Suomessa (*asumisaikaedellytys*):

a) viimeksi kuluneet kymmenen vuotta keskeytyksettä (*yhtäjaksoinen asumisaika*); tai

b) kymmenen vuotta 15 ikävuoden täyttämisen jälkeen, joista viimeksi kuluneet kaksi vuotta keskeytyksettä (*kerätty asumisaika*);

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Lakialoite LA 2/2020 vp

Helsingissä 21.2.2020

Ville Tavio ps
Riikka Purra ps
Sanna Antikainen ps
Juho Eerola ps
Ritva Elomaa ps
Petri Huru ps
Olli Immonen ps
Kaisa Juuso ps
Arja Juvonen ps
Jani Mäkelä ps
Toimi Kankaanniemi ps
Ari Koponen ps
Jari Koskela ps
Sheikki Laakso ps
Rami Lehto ps
Mikko Lundén ps
Leena Meri ps
Jukka Mäkynen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Veikko Vallin ps
Jussi Wihonen ps
Lulu Ranne ps
Mari Rantanen ps
Sakari Puisto ps
Minna Reijonen ps
Jari Ronkainen ps
Sami Savio ps
Jenna Simula ps
Juha Mäenpää ps